

Przedsiębiorcy zapłacą wysokie kary za brak realizacji obowiązku sporządzenia audytu energetycznego

Mocą ustawy z dnia 20 maja 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 831) o efektywności energetycznej na określoną kategorię przedsiębiorców został nałożony obowiązek przeprowadzenia audytu energetycznego. Nie każdy przedsiębiorca jest jednak świadomy, że w terminie do końca września br. powinien był sporządzić po raz pierwszy taki audyt oraz zawiadomić o jego przeprowadzaniu Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki. Przedsiębiorcy zobowiązani do sporządzenia audytu powinni liczyć się z poważnymi konsekwencjami finansowymi za brak sporządzenia audytu energetycznego. Na przedsiębiorcę może zostać bowiem nałożona kara pieniężna nawet do 5% przychodu z poprzedniego roku podatkowego.

Czym jest audyt efektywności i jaki jest jego cel

Zgodnie z ustawą o efektywności energetycznej audyt jest procedurą mającą na celu przeprowadzenie szczegółowych i potwierdzonych obliczeń dotyczących proponowanych przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej. Przeprowadzenie audytu powinno dostarczyć przedsiębiorcy wiedzy o profilu istniejącego zużycia energii w danym budynku lub zespole budynków bądź urządzeń technicznych lub instalacji oraz sposobów na uzyskanie opłacalnej oszczędności energii. Przepisy powyższej ustawy dotyczące obowiązku sporządzenia audytu energetycznego implementują do polskiego porządku prawnego postanowienia Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. (Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylecia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE). Określa ona unijny cel, jakim jest zwiększenie efektywności energetycznej o 20% do 2020 roku. Osiągnięcie wskazanego celu na poziomie Unii Europejskiej jest możliwe poprzez zobowiązanie Państw Członkowskich do wprowadzenia mechanizmów zobowiązujących do podjęcia działań zmierzających do uzyskania większej efektywności energetycznej. Jednym z tych mechanizmów jest obowiązek przeprowadzenia systematycznej procedury audytu energetycznego.

Podmiot zobowiązany

Obowiązkiem sporządzenia audytu energetycznego zostali objęci wszyscy przedsiębiorcy za wyjątkiem mikro, małych oraz średnich przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 1829 ze zm.). Oznacza to, że obowiązek ten spoczywa jedynie na największych przedsiębiorcach, którzy w dwóch ostatnich latach obrotowych spełniali następujące przesłanki:

- zatrudniali średniorocznie min. 250 pracowników,
- lub osiągnęli roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych przekraczający równowartości w złotych 50 milionów euro,

lub sumy aktywów jego bilansu sporządzonego na koniec jednego z tych lat przekroczyły równowartości w złotych 43 milionów euro.

Powyższe przesłanki mogą wystąpić alternatywnie, co oznacza, że spełnienie już jednej z nich kwalifikuje przedsiębiorcę do obowiązku sporządzenia audytu. Z uwagi na fakt, że ustawa o efektywności energetycznej nakładająca powyższy obowiązek na przedsiębiorców weszła w życie w dniu 1 października 2016 r., przesłanki należy odnieść do dwóch ostatnich lat obrotowych liczonych od nałożonego obowiązku, tj. w stosunku do lat 2014 i 2015.

Warto podkreślić, że z obowiązku sporządzenia audytu energetycznego zwolnieni są przedsiębiorcy posiadający wdrożony i certyfikowany system zarządzania energią określony w Polskiej Normie dotyczącej systemów zarządzania energią, wymagań i zaleceń użytkowania (norma PN-EN ISO 50001) lub system zarządzania środowiskowego, zgodny z wymaganiami EMAS, lub normą PN-EN ISO 14001 – jeżeli w ramach tych systemów przeprowadzono audyt energetyczny przedsiębiorstwa.

Termin realizacji obowiązku

Przedsiębiorca zobowiązany jest do przeprowadzenia audytu energetycznego raz na cztery lata. Pierwsze wykonanie audytu powinno nastąpić w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy o efektywności energetycznej (tj. do dnia 30 września 2017 r.). O przeprowadzonym audycie oraz możliwych do uzyskania oszczędnościach energii wynikających z audytu, przedsiębiorca powinien w terminie 30 dni zawiadomić Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki. Zawiadomienie Prezesa URE jest również wymagane w sytuacji, w której przedsiębiorca przed dniem wejście w życie ustawy o efektywności energetycznej przeprowadził już audyt energetyczny spełniający wymagania określone wyżej wskazaną ustawą. Termin na złożenie takiego zawiadomienia upłynął z końcem października 2016 r.

Niewykonanie obowiązku – co dalej?

Obowiązek wykonania audytu nie został przedmiotowo ograniczony do określonego rodzaju działalności, konieczność jego spełnienia dotyka nie tylko przedsiębiorców zajmujących się produkcją czy transportem, ale także innych sektorów – świadczących szeroko pojęte usługi i handel. Wielu z nich nie zdaje sobie sprawy z konieczności jego sporządzenia. Może zatem dojść do sytuacji, że przedsiębiorca o konieczności przeprowadzenia audytu energetycznego może się dowiedzieć dopiero po otrzymaniu zapytania od Prezesa URE o wykonaniu obowiązku bądź bezpośrednio z zawiadomienia o wszczęciu postępowania w sprawie wymierzenia kary pieniężnej. Jak się w takiej sytuacji bronić?

Przedsiębiorca w pierwszej kolejności powinien jak najszybciej zrealizować przedmiotowy obowiązek wykonania audytu i wyjaśnić Regulatorowi wszystkie okoliczności mające wpływ na wymierzenie kary pieniężnej. Jakkolwiek, zgodnie z łacińską *paremią ignorantia iuris nocet* (nieznajomość prawa szkodzi), niewiedza przedsiębiorcy o konieczności

zrealizowania audytu energetycznego nie zwalnia z obowiązku jego przeprowadzenia, to jednak może stanowić okoliczność łagodzącą wysokość kary pieniężnej, a nawet odstąpienia od jej wymierzenia. Nie należy jednak czekać na wszczęcie postępowania przez Organ regulacyjny, bowiem odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej jest możliwe jedynie wówczas, gdy przedsiębiorca zaprzestał naruszania prawa realizując obowiązek, zanim Prezes URE powziął o tym wiadomość oraz gdy zakres naruszeń jest znikomy. Nawet już po wszczęciu postępowania w tym zakresie, argumentacja przedsiębiorcy przedstawiona w toku postępowania wyjaśniającego może mieć wpływ na wysokość wymierzonej kary. Do tych przesłanek należą m.in. działania podjęte dobrowolnie przed przedsiębiorcą w celu uniknięcia skutków tego naruszenia prawa, stopień przyczynienia się strony czy częstotliwość naruszenia prawa.

Ponadto należy pamiętać, że postępowanie wszczęte przez Prezesa URE toczy się według przepisów kodeksu postępowania administracyjnego, który stwarza otwarty katalog środków dowodowych, które mogą zostać przywołane w celu wyjaśnienia stanu sprawy. Warto zatem nie bagatelizować obowiązku wykonania audytu energetycznego i od samego początku podjąć działania mające na celu zmniejszenia ryzyka nałożenia na niego kary pieniężnej przez Prezesa URE, niezależnie: czy przedsiębiorca zdążył z jego terminową realizacją, czy w ogóle tego obowiązku nie wykonał.

Autor: Ewelina Łuczak-Sosińska, prawnik, Kancelaria Prawna Piszcz i Wspólnicy